

Formulier Heilig Avondmaal

1 het leven buiten onszelf 2 de dood in onszelf

Gemeente,

Wat is geloven? Wanneer geloof je? Geloof je echt? Dat is altijd weer de vraag waar het op aankomt rond het Heilig Avondmaal. En niet alleen dan, daar gaat het ten diepste om voor heel ons leven en ons sterven. Om voor God te kunnen leven en om zalig te kunnen sterven is geloof nodig. Echt geloof. Zo bezien is het maar gelukkig dat het een aantal keer per jaar Heilig Avondmaal is. Dan wordt die vraag tenminste naar me toegebracht: de vraag over het geloof. Of ik echt geloof. En of ik in dat geloof blijf en groei en toeneem.

Het formulier geeft in het stukje van vanavond een hele mooie en bijbelse omschrijving van wat een gelovige is. Een gelovige is iemand die het leven buiten zichzelf in Jezus Christus zoekt. De Bijbel geeft dat aan: geloven heeft te maken met Jezus Christus. En: wie in de Zoon gelooft heeft het eeuwige leven. Dat vinden we terug in die omschrijving: het leven zoeken buiten jezelf in Jezus Christus.

1 het leven buiten onszelf

Het leven. Het eeuwige leven. Dat is het leven van de vrede met God. Je leeft pas echt als je vrede met God hebt. Als je vrijspraak van je schuld hebt gekregen, niet meer onder Gods toorn bent. Dan begint het leven, het eeuwig leven, hier en nu al. Dat is het leven zoals je dat terugvindt in de Psalmen. Het geestelijke leven. Dat uit zoveel ingredienten bestaat: dankbaarheid, verlangen naar God, haat tegen de zonde, liefde tot het Woord en de dienst van God, berouw over de zonde, zekerheid van vergeving, hoop op de heerlijkheid, uitzien naar het leven der toekomstige eeuw en nog meer. Dat is leven. Verzoend leven en geestelijk leven.

En een gelovige zoekt dat! Een gelovige moet dat hebben en wil dat hebben. Dat is vrucht van wedergeboorte. Want hoeveel mensen zoeken dat juist niet? Van nature zoekt niemand het. Wat kan een zondaar dat leven schelen? Als ik maar mijn geluk heb en mijn plezier vind in mijn dagelijks leven, dan ben ik tevreden. Met dien verstande, dat ik altijd meer en langer gelukkig wil leven. Maar meer dan dat zoek ik niet. Het is wedergeboorte door de Heilige Geest waardoor een zondaar het leven gaat zoeken. Het verzoende en geestelijke leven.

En een gelovige zoekt dat buiten zichzelf in Jezus Christus. Want in Jezus is dat leven voorradig, in overvloed zelfs. Jezus heeft de wet gehouden, de schuld verzoend. Jezus is aan het kruis gestorven en heeft de Heilige Geest verworven. En daarom is in Jezus dat leven te vinden. In Hem is het voorradig, te verkrijgen. De vrede met God. En het geestelijke leven van verlangen, liefhebben, uitzien, berouw hebben, dankbaarheid. En de gelovige zoekt dat, en zoekt dat buiten zichzelf in Jezus Christus

Je zou kunnen denken aan een brandstoftank in een auto. Die moet altijd weer gevuld worden aan de pomp. Er komt geen brandstof uit de auto zelf bij. De auto maakt geen brandstof aan of brandstof bij. Dat kan hij niet en nooit. Hij moet het altijd halen buiten zichzelf aan de pomp. En als je weinig brandstof in de tank hebt, helpt het niet om nog drie keer te kijken of er nog een beetje meer in zit of dat er bijgekomen is de volgende ochtend, want dat is niet het geval. Als er weinig brandstof meer is, moet je des te eerder zorgen dat je bij de pomp komt. Het haalt buiten jezelf. Zo is het geloofsleven. Altijd zoeken buiten jezelf in Christus. En als er weinig leven is voor je gevoel helpt het niet om te wachten tot morgen in de hoop dat er dan meer is, nee, dan gaan zoeken en putten buiten jezelf in Jezus Christus. Dat moet je steeds weer leren en blijven leren. Vanuit mezelf komt er nooit bij, komt er nooit leven in me op. Alleen en altijd vanuit Jezus Christus. Putten uit Hem. Zonder geld en zonder prijs. De prijs van dit leven is voldaan door de Heere Jezus, daar hoeft niets meer voor betaald te worden.

Dat is een gelovige: die zoekt het leven, die zoekt het leven buiten zichzelf in Jezus Christus. Wedergeboren tot leven. Dat is een gelovige. Bent u/jij een gelovige is de vraag.

Nu gaat het formulier in ons gedeelte in op de strijd van dat geloof. De aanvechting. Want die is er en die blijft er ook. De vraag is wel: hoe ga je daarmee om?

Die strijd, die aanvechting, is er omdat een gelovige altijd iemand is met een verslagen hart. Dat zou de je keerzijde van het geloof kunnen noemen. De munt van het geloof het twee kanten. De ene kant is: leven zoeken buiten jezelf in Christus. De andere kant is: een verslagen hart. Dat moeten we dus goed opvatten, dat is maar niet een bepaalde toestand van een gelovige. Die soms voorkomt. Verslagen is niet: depri, down, in de put. Zoals je dat wel eens hebben kan. Dat je in een donkere tijd zit, er niet doorheen kunt zien, weinig hoop hebt. Verslagen zou je denken. Terneergeslagen. Maar dat is wat anders. Verslagen zoals het formulier dat gebruikt, en ook in de Psalmen voorkomt: een verbroken of verbrijzeld, verslagen hart dat hoort bij het geloof, is er de keerzijde van. Dat ziet erop dat

bij elke gelovige er iets verbroken is, stukgegaan. Namelijk de toren van mijn eigendunk en eigenwaan. Want die heb ik volop. Van nature sta ik best hoog met mezelf. Ik heb best wat dingen waardoor ik boven anderen uitsteek. Waardoor ik ten aanzien van Gods wet er ook nog best wel goed afkom. Ik heb nooit dit of dat gedaan, ik probeer toch altijd te helpen waar ik kan. Een toren van bouwblokjes, waardoor ik best op anderen heen kijk en over de wet heen kijk. Ik steun op aardig wat dingen van mezelf. Waardoor het oordeel eigenlijk een eind van me af staat.

En in de wedergeboorte wordt die toren omvergehaald. Gaat die toren wankelen. Er worden bouwblokjes tussenuit getrokken. Ik doe voor het oog wel goed, maar hoe is het met mijn bedoelingen? Ik sla wel niemand dood en pleeg geen overspel, maar hoe is het in mijn gedachten en begeerten? Ik geef ieder het zijne, maar hoeveel eer geef ik aan God? De toren van mijn gerustheid valt om, brokkelt af, stort in, verbrijzeld, en dat is een verslagen hart. Verslagen, verbroken, de hoop op mezelf vergaat. Zo wordt ik niet zalig, dat verdien ik niet en dat kan niet.

Die keerzijde van het geloof. Die herken je als je gelooft. Geloven is dat ik met mezelf ben omgevallen, dat ik vanuit mezelf onmogelijk kan zalig worden, ik heb er geen recht op en ik heb er geen bouwstenen voor om aan te dragen. Dat is een verslagen hart. Eigen gerechtigheid is verbrijzeld. Ieder die gelooft herkent dat!

Maar nou komt het! Deze verslagenheid van hart, die gebruikt de Heilige Geest om het leven te laten zoeken in Christus. De Heilige Geest gebruikt deze verslagenheid om mij Jezus nodig te laten krijgen. Want als mijn toren overeind staat zal ik niet zoeken buiten mezelf, dan heb ik genoeg aan mijn eigen gerechtigheden. Dus de Heilige Geest gebruikt dat om mij buiten mezelf in Jezus te laten zoeken.

Maar de duivel, die maakt er gebruik van, misbruik van om mij juist van Jezus weg te laten blijven. Om me te laten denken: zie je wel, het kan niet voor mij. Ik ben te slecht, ik heb te weinig, ik moet vast wegblijven. Vooral als er zo'n stukje is geweest als in het formulier hiervoor. Het stukje waar het vorige keer over ging. Dat er wordt gezegd dat mensen niet mogen aangaan aan het Heilig Avondmaal. Mensen die bepaalde zonden hebben. En er wordt nogal wat genoemd: alle afgodendienaars, alle verachters van God en Zijn woord en de sacramenten, allen die in haat en nijd tegen hun naaste leven, alle echtbrekers, hoereerders, gierigaards, en al degenen die een ergerlijk leven leiden. Nou, zegt de duivel, zie je wel, dat heb jij toch ook in je zitten? En je moet erkennen, ja inderdaad, dat zit allemaal ook in mijn hart, ik kom het er allemaal tegen. En hij wil de verslagen harten van de gelovigen

kleinmoedig maken. En satan wil je laten denken: nee, zo kun je geen kind van God zijn, zo hoor je niet aan de tafel, blijf maar weg, want je eet en drinkt jezelf vast een oordeel, je bent zo zondig van binnen en soms ook nog van buiten.

De duivel is sluw. Hij zegt eerst tegen iemand: je hoeft niet tot Jezus te komen. Nergens voor nodig. Zo slecht ben je niet, zo kritiek is het allemaal niet, je leeft vast nog lang en gelukkig, gaan we wel vanuit tenminste, je hoeft niet of nog niet tot Jezus te komen.

Totdat dat doorbroken wordt. De wedergeboorte maakt je onrustig en opent je ogen en je krijgt noodzaak en haast om gered te worden. Om tot Jezus te gaan. En dan zegt de duivel: o nee, jij mag niet, jij kan niet tot Jezus komen. Zo, vergeet het maar, zo kun je en mag je niet tot Jezus komen.

Wat de Geest gebruikt om je tot Jezus te trekken, dat misbruikt de duivel om je van Jezus vandaan te laten blijven. Dat mag je dan ook omkeren: wat de duivel gebruikt om je van Jezus weg te laten blijven, dat mag je door de Heilige Geest juist gebruiken als reden om tot Jezus te vluchten. De duivel zegt: je ben zo zondig, dan moet ik juist naar Jezus toe. De duivel zegt: je hebt veel te weinig geestelijk leven, dan moet ik juist naar Jezus toe en het in Hem zoeken. De duivel zegt: je bidt te weinig, je zoekt te weinig, dan moet ik juist gaan putten buiten mezelf in Hem. De duivel zegt: je tank is te vol me zonden, dan moet ik juist vergeving zoeken buiten mezelf. De duivel zegt: je tank is veel te leeg aan geestelijk leven, dan moet ik juist buiten mezelf in Jezus zoeken. Dat is geloof. Dat is en blijft het leven van een gelovige. Je krijgt Jezus hoe langer hoe meer nodig. Groeien in geloof is dat je steeds vaker bij Jezus uitkomt.

2 de dood in onszelf

Het tweede deel van onze tekst legt nog eens de loep op dat geloofsleven. Wat is geloofsleven dan eigenlijk voor een leven? Dan gebruikt het formulier woorden die doen denken aan Romeinen 7. Want daarin vinden we nu juist verwoord door Paulus wat geloofsleven is. Wat een gezond geloofsleven is.

Al is niet iedereen die gedachte toegedaan. Er is een uitleg die zegt: in Romeinen 7 kijkt Paulus terug op zijn leven voor zijn bekering. Dat hij toen zondigde en dat hij toen het goede niet deed en het kwade wel. Maar daarvan moet je zeggen, dat dat een veel te optimistische kijk is. Onbijbels vooral. Is het echt zo dat je voor je bekering het goede al wel wilt, alleen je doet het niet? En het kwade wil je niet, alleen je doet het toch? Nee, de Bijbel leert ons duidelijk: van nature willen wij het goede niet, we willen God niet eren en we

willen niet buigen onder Hem en we willen niet leven naar Zijn geboden. En het kwade willen we wel, we willen genieten van het kwaad van de zonde, in gedachten in elk geval, en we willen leven zonder God. We zijn geestelijk dood van nature.

Wat zeg het formulier nu? Over allen die geloven? Niet dat gelovigen geestelijk dood zijn, maar wel dat zij midden in de dood liggen. Dat doet denken aan een rivierstroom of een modderstroom. Een modderstroom, die gestaag omlaagschuift door een rivierbedding. Met enorme kracht en zuigkracht. En alles wordt meezogen, meegetrokken in die modderstroom, tafels, stoelen, auto's zelfs. Alles gaat mee. Mensen ook, alleen als die mensen leven, dan vechten ze wel ertegen in, ze spartelen in die stroom om eruit te komen of om terug te kunnen. Dat doet die tafel niet, die auto ook niet, maar een levend mens wel, die spartelt tegen.

Dat is het leven van een gelovige, in een gelovige. Dat gaat tegen de stroom in. En dan hebben we het ten diepste niet over de stroom van de tijd, al moet je daar ook vaak tegenin gaan. Maar ten diepste over de stroom van onze zondige natuur. Echt geloofsleven gaat tegen jezelf in. Dat is wel een enorm wezenlijk iets. Echt geloofsleven gaat tegen je natuur in. Geloof waarin je jezelf nooit tegenkomt is niet echt. Geloof waarin je niet met jezelf strijden hebt is het ware niet. Geloof waarin je niet die innerlijke tegenkrachten ervaart is schijn.

Wat is dan die modderstroom? Het formulier noemt drie gebreken en ellendigheden, en je zou er meer kunnen noemen, maar deze drie noemt het formulier. Allereerst dat wij geen volkomen geloof hebben. Ongeloof is een blijvende kracht die mee wil voeren. Ongeloof dat niet wil buigen voor God. Ongeloof dat Gods wetten afzwakt en zegt: ja, maar.... is dat zo erg, moet je daar zo zwaar aan tillen? Ongeloof dat niet wil buigen voor Gods Evangelie. Dat zegt: ja, maar..... mag je komen tot Jezus zonder iets goeds in je? Moet je niet eerst jezelf wat serieus maken en beter worden? Ongeloof waardoor het vertrouwen wordt aangevallen en waardoor de verootmoediging wordt afgebroken. Ongeloof zorgt ervoor dat wij geen volkomen geloof hebben. Twijfel en wantrouwen zijn er ook.

En het tweede is dat wij God niet zo ijverig dienen als het behoort. De krachten van luiheid en traagheid voeren ons mee. Waar Jezus zo vurig was en van ijver brandde en niets Hem te veel was, daar is in mij traagheid en gemakzucht. Om het erbij te laten zitten, om toe te geven aan mijn luiheid, om de strijd maar niet eens aan te gaan, om maar gauw tevreden te zijn en te vinden dat ik goed genoeg God aan het dienen ben, dat is een enorme kracht. Daarom dien ik God niet zo ijverig als zou behoren.

En de zwakheid van ons geloof en de boze lusten van ons vlees. Zwakheid van geloof. Verzoeking en aanvechting trekken mee en sleuren weg van het vertrouwen en weerstaan. Om in zonde te vallen of in wanhoop neer te zinken. En de boze lusten van ons vlees. Begeerten, verlangens die niet goed zijn, die uit het hart voorkomen zegt Jezus: boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen, lasteringen. Het is er, het zijn krachten die me meesleuren willen. Ik heb ertegen te strijden. Maar ik doe het lang niet altijd en zeker niet genoeg.

Dat is die modderstroom van binnen die meetrekt. En nu komt het: wie leeft die spartel ertegenin, die wil eruit. Wie dood is die ligt erin en lat zich meesleuren zonder meer. Dat is het verschil. Wie geestelijk dood is, wie met deze zonden besmet is, die drijft erin, die ligt erin die drijft erin mee. Maar wie geestelijk leeft die zijn zulke gebreken van harte leed en die begeert ertegen te strijden en die begeert naar al Gods geboden te leven. Die zegt niet: gelukkig, je kunt toch nog wel zondigen al geloof je. Nee, die zegt en zucht: zondigde ik maar niet, kon ik er maar tegenop en tegenin. Die zoekt het leven buiten zichzelf in Jezus Christus. Die zoekt het leven om daartegenin te kunnen vechten in Jezus Christus. Erkennen dat ik middenin de dood lig, maar het leven zoeken buiten jezelf.

De duivel zal willen wijsmaken: zie je wel, je bent nog zo zondig, je voelt nog zoveel zondigs in je, voor jou is het niet en kan het niet. Maar de Heilige Geest die nodigt tot Christus. Zoek het leven daarom juist buiten jezelf in Hem.

En het Heilig Avondmaal? Daaraan nodigt God degenen die het in Jezus Christus zoeken. Dat telt! Dat geeft de doorslag. Al is het dat er nog zoveel is wat tegen mij getuigt en dat zondig is, het beslissende is: wie is Jezus voor je? De farizeeër die voor het oog keurig leeft en alles op de rit heeft die zou willen en denken aan te komen, maar dan zegt God: Ik zie niets van Mijn Zoon in u. En de Zoon zegt: Ik ken u niet.

Maar de tollenaar die bidt: wees mij zondaar genadig. Petrus die zegt: Gij weet alle dingen Gij weet dat ik U liefheb, die zijn welkom. God ziet of je het in Jezus zoekt. En die is welkom aan Zijn tafel. Allen die midden in de dood liggen en het leven zoeken buiten zichzelf in Hem. Dat is in genade aannemen. Ik kom dus nooit tot de tafel met een dus geloof. Ik ben nu zo goed en voel me nu zo vroom en ver, dus nu zal God wel plaats voor mij hebben. Nee, nochtans, desniettegenstaande dat ik zoveel heb dat ertegen pleit, dat er niet zo horen te zijn, nochtans, in Christus neemt God aan. Wie op eigen titel komt, komt altijd ten onrechte, wie in Jezus komt, vindt altijd genade.

En aan de tafel toont Hij dat Hij het is Die Zichzelf heeft gegeven. Dat Hij het is: Ik voor u. Ik heb mijzelf voor u gegeven. Ik heb betaald en verzoend. Ik heb volbracht en verworven. Ik heb de oorzaak van de eeuwige honger en kommer weggenomen en de levendmakende Geest verworven. Ik voor u.

En Ik voed u. Ik zal uw geestelijk leven in stand houden. Uw geloof niet doen ophouden. Ik zal het laten blijven. Ik zal het voeden. Het vertrouwen, het bidden, het hopen Ik zorg dat het blijven zal. Ik trek u steeds weer tot Mij om het in Mij te zoeken. Ik laat u niet wegblijven van Mij, Ik laat u niet stilvallen en hopeloos omkomen, Ik zal u voeden.

En Ik zal u eens opnemen in heerlijkheid. Ik zal u eens eeuwig zalig maken. Eeuwig vol van leven. En niet meer midden in de dood liggend. Maar eeuwig vol voor Mij.

En zo versterkt Christus het geloof. Zodat je Romeinen 7 helemaal ervaart. Want kijk, er wordt wel eens gezegd: Romeinen 7 is wel geloof, maar dan ingezonken. Beneden niveau en op een laag peil. In Romeinen 8 wordt het pas zoals het wezen moet. Dan moet u vers 24 en 25 maar eens lezen. Is dat ingezonken? Ik ellendig mens. Als ik ingezonken ben heb ik daar helemaal zo'n last niet van. Wie zal mij verlossen van het lichaam dezès doods? Van deze modderstroom? Hoe kom ik daar toch vanuit? Hoe raak ik dat toch kwijt? Hoe kom ik toch in de hemel waar dat over is? Als ik ingezonken ben dan vind ik het wel best zo, laat de zonde maar blijven en laat me hier maar 150 worden, ik houd het hier prima uit. Maar God zij dank door Jezus Christus onze Heere. God zal mij verlossen en dan zal ik Hem eeuwig heerlijk dienen en loven. Door Jezus Christus mag ik eens en zal ik eens volmaakt mijn God dienen. Dat kun je niet ingezonken noemen.

Dat is iets om naar uit te zien. Dat Jezus door Zijn Heilig Avondmaal mij daarheen leiden zal. Mijn geloof zo versterken zal en verlevendigen zal dat ik dat zal uitroepen. Dat ik zo zal beleven. Ik ellendig mens, wie zal mij toch verlossen van die lichaam des doods. God zij dank door Jezus Christus onze Heere.

God geve dat als vrucht van de avondmaalsdienst zondag.

Amen